

MB
15857

NM 28/1953.

BESZÉLŐ KÉPEK

A MENYECSKE MEG A PAP

NÉPMESÉBŐL ÍRTA:
HÁRS LÁSZLÓ

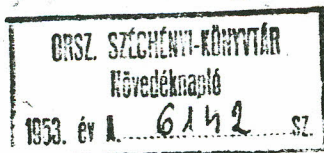
RAJZOLTA:
JANOVICS ISTVÁN

KIADJA:
NÉPMŰVELÉSI MINISZTERIUM MEGBÍZÁSÁBÓL
A
MAGYAR FOTO DIA-OSZTÁLYA
BUDAPEST, 1953

Tanácsadás a diafilmvetítéshez

1. Az előadás előtt a szöveg felolvasását okvetlen gyakoroljuk (tagoltan olvassunk és ne hadarjunk).
2. Ha módunkban van és a tárgy természete megengedi, kívánatos, hogy ne egy személy, hanem váltakozva ketten olvassák fel a szöveget. Az egyik kép szövegét az egyik, a másik kép szövegét a másik felolvasó mondja el.
3. Szövegrész utolsó szavánál a felolvasó koppantson és a következő kép fordítása csak ezután történjék.
4. A vetített szöveget is olvassuk fel.
5. A vetítógép kezeléséhez útmutatást nyújt a technikai „Útmutató”.

Ez a diafilm önálló vetítésre alkalmas.

Felelős kiadó: A Művelt Nép Könyvkiadó igazgatója
Megjelent 3000 példányban

A MENYECSKE MEG A PAP

1. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy derék parasztember. Hajnaltól késő estig dolgozott a földcskéjén, este meg hazaindult, fáradtan, éhesen.
2. Hazaér, benyit a házba, keresi az asszonyt. Hát üres a pitvar, senki sincs a konyhában, nem fogadják jó-szóval a szobában. Hej, haragudott az ember, hogy elkészült hazulról a menyecske.
3. Jóideig elüldögélt egymaga az üres házban, míg végre-valahára megérkezett a menyecske. Olvasó a kezében, meg énekeskönyv. Honnan jött éjnek idején? Bizony sehonnan máshonnan, mint a szentegyletből, mert megmondta a pap, hogy pokolra jut az istentelen ura miatt, ha nem imádkozza le helyette a bűneit.
4. Megmérgesedett erre az ember, mert három dolgot nem állhatott világeletemben: a szemforgató papot, a templomozó vénasszonyt és a medvét. Megjárta ő már mind a hárommal. Rá-rivallt hát az asszonyra, hogy készítse el valahára a vacsorát s hagyja békében a szenteket, meg a pokolbéli ördögöket.
5. Másnap jókor reggel elindult az ember, ki a földre, de meghagyta erősen a menyecskének, hogy vacsorával várja. És hagyjon fel a templomozással, mert nem apácát vett ő a házához, hanem feleséget.
6. Alighogy kitette lábát az ember, sűrű dicsértessékkal beállított Terka néni, az egész falu legájtatosabb vénasszonya. Vele üzent a pap, hogy a menyecske ne maradjon el a mai este sem a szentegyletből. De hiszen tegnap is ott voltam — mondta a menyecske. — Ott — hagyta rá Terka néni. — De tegnap az uradért voltál, ma meg a saját lelked üdvösségéért gyere.
7. A menyecske sűrűn köszönte Terka néni jóságát, hogy szíven viseli az ő üdvösségét. S hálából rátukmált a vénasszonyra egy kis lisztet, zsírt, miegymást, ami dukált.
8. Terka néni egyenest a parókiára futott, a paphoz. Keresztet vetett, köszönt illendően s elújságotla, hogy hajlik ám a menyecske szíve a tisztelendő úr felé. Betereli az akolba a báránycát, az úr dicsőségére. No meg a maga javára...
9. Elértette a pap Terka néni célzását. Kiment a kamrába s hozott egy kis szentelt kolbászt, áldott szalonnát, miegymást.

De erősen a lelkére kötötte Terka nélinek, hogy maga hozza el este az üdvösségre szomjúhozó menyecskét.

10. Elérkezett az este. Hazatért az ember a munkából. Igen megéhült s legelsőbb is bekukkantott a tűzhelyen fővő fazékba. Hát böjtös eledel rotyogott abban, üres paszuly, tésztával.
11. Hát a kolbász hol maradt belőle? — kérdezte az asszonyt. A kamrában — mondta a menyecske, — merthogy ma péntek van. Böjtös nap. — Azt a ragyogóját — haragudott meg az ember. Hát én talán kevesebbet dolgozok pénteken, mint csütörtökön? Megkötötte magát a menyecske. Nem és nem ad kolbászt, nehogy a pokol tűzére jusson.
12. Faképnél hagyta az ember a menyecskét, ment a kamrába, kolbászáért, szalonnáért.
13. Mintha csak ezt a pillanatot várta volna Terka néni, bedugta hegyes orrát az ajtón. Ajtatosan pergette öregszemű olvasóját s hívta az asszonyt a szentegyletbe.
14. Jött az ember a kamrából, kolbásszal, szalonnával. Terka néni összecsapta a kezét, nagykeservesen sápitózni kezdett, hogy bemocskolja az ember a böjtnek szentelt napot, magával rántja a kárhozatba a menyecskét is.
15. Több se kellett az embernek. Terka néni hátához verte a kolbászt, a szalonnát s kizavarta a házból.
16. Felpattant erre az asszony. Hogy megy ő is Terka néni után, a szentegyletbe, mert idehaza a pokolra viszik őt, de ott a lelke üdvösségén munkálkodnak. Hiába kérte az ember, hogy maradjon, hiszen előtte való nap is ott járt, meg azelőtt is. Beszélhetett a menyecskének, akár a falnak.
17. Szöveget ütött az ember fejébe ez a fenenagy hitbuzgalom. Kapta a görcsös botját s indult a szentegyletbe ő is, hogy kitudja mit főznek, mit kotyvasztanak ott a vénasszonyok a pappal.
18. Jól kilépett az ember, megelőzte a menyecskét, hamarább ért oda a parókiához. Láta, hogy a paplak ablakából lámpafény világlik. No, bizonyára ott gyülekezik a szentegylet. Az ablakkal szemközt öreg eperfa állt. Gondolta, az éppen jó lesz arra, hogy az ágai közül belessen a paplakba.
19. Felmászott az ember a fára, belesett az ablakon. De nem volt odabenn semmiféle szentegylet. Csak a pap susmogott Terka nénival. Nyitva volt az ablak, értette a szavukat. A pap egyre sóhajtozott, hogy elkárhozik, ha nem ölelheti a derekát, nem

csókolhatja az ajkát. Gondolta is az ember, furcsa gusztusa van a papnak, hogy így epekedik Terka néni csókja után.

20. Semmire sem jutott még a pap Terka nénivel, amikor nagy sietve megérkezett a menyecske és bekopogott. Zörgessetek és megnyitattik nektek — mondta az ember a faágon.
21. Terka néni nagysietve elrejtezett az ajtó mögött. A pap megnyájas mindörökkével fogadta a menyecskét.
22. Csak nézett az ember, hogy miféle zsoldáréneklés kezdődik odabenn. Azt mondta a pap: szép vagy te, leányom és kedves az úrnak színe előtt. De nemcsak mondta, hanem cselekedte is. És kérve kérte, hogy mentené meg az ő lelkét a menyecske a kárhózzától.
23. Eltaszította a menyecske a papot és kérdezte, hogyan menthetné meg ő a tisztelendő úr lelkét. Hát úgy, hogy ölelje, csókolja meg, mert ezzel istennek tetsző cselekedetet mível. Az lehet, hogy istennek tetszenék — mondta a menyecske, de nem tudom, mit szólna hozzá az uram.
24. Nem kell annak mindent tudni — ellenkezett a pap. Elég, ha a fennvaló úristen tudja a cselekedeteidet. De hiába prédikált. A menyecske magmaradt amellett, hogy ő szereti az urát és nem tudna szólni hozzá, nem tudna a szemébe nézni, ha ilyesmit cselekedne.
25. Szentem, lelkem — duruzsolta a pap és majd elolvadt a nagy nyájasságban — bizony a legjobb az volna, ha az úr süket-séggel, vaksággal verné meg a férjedet. Akkor nem kellene szólnod hozzá, nem kellene a szemébe nézned. És szerethetnél engem, én meg gondozhatnám a lelked üdvösségét.
26. Ezekre a szavakra előbújt rejték helyéről a jó Terka néni. Hogy ő tudja a rendjét-módját annak, hogy az úristen megvakítsa, megsikelitse az embert bűneiért. A patak hídján áll csodatévő Nepomuki Szent János szobra. Csakis ahhoz kell esengeni...
27. A menyecske szabódott, de Terka néne kézenfogta, húzta-vonta, hogy induljanak, boruljanak térdre a szent előtt. Az meggyógyít mindenkit, aki hozzá könyörög. Márpedig a menyecskének tiszta gyógyulás volna, ha az ura megvakulna.
28. No, eleget látott, hallott odafent a fán az ember. Kapta magát, lemászott és iszkiri, elfele...
29. Egyenesen a patak-hídra iramodott. Ott állt a szent csodatévő szobra, az éjszaka sötétjében. Fogta az ember a szobrot, leemelte az állókájáról...

30. Aztán ő maga lépett a szobor helyére, mert megvolt már a terve. Igen sietett, mivel a távolban már feltűnedezett a két asszonyalak...
31. Terka néne odavonszolta a vonakodó menyecskét a szent szobor elé. De a menyecske nem akart letérdelni, hát csak ő maga borult le és sűrűn vetve a keresztet, kegyesen fohászkodott a szenthez, hogy vakítsa, süketítse meg a káromkodós, istentelen embert. Ha nem tudná egymaga elvégezni, hát majd ő, Terka néni is hozzásegít egy kicsit a csodához.
32. Asszony, csodát teszek a kedvedért — mondta a szent szobor. — A menyecske rémulten térdreerogyott, az égi szózat hallatára. Az ember meg folytatta: hanem két feltétele van annak. Terka néni az atya, fiú, szentlélek nevében fogadkozott, hogy teljesíti a szent feltételeit.
33. Az első feltétel az, hogy mukkanás nélkül kiállod a csapásaimat — mondta a szent és csépelni kezdte Terka nénit, aki mukkanni se mert.
34. Mikor már belefáradt a csépelésbe, az ember — vagyis a szent, — megmondta a második feltételt: a következőket cselekedjék a vakulás irányában: adjanak másnap az embernek, annak a bűnös, elvetemült léleknek, ünnepi ebédet. Tyúklevest, tiszta fekete tyúkból, aztán disznókarajt sütvé, kürtös kalács is legyen, meg jóféle bor. De még szivar is. Ha megebédel az ember, olyan süket lesz, mint a föld, olyan vak, mint az éccaka.
35. A szent szavai után a két asszony eliramodott hazafelé. Az ember meg gyorsan visszaállította a helyére a szobrot.
36. Másnap ürízált az ember. Nem ment ki dolgozni a mezőre. Az asszony ebédet készített: lebbencslevest, szalonnával. Éppen ebédhez készültek, amikor beállított Terka néni, nagy kosárral a karján.
37. A kosárból tyúkleves, disznókaraj, kürtös kalács, jóféle bor került elő. Rakodás közben elmondta Terka néni, hogy az úr megjelent neki s ráparancsolt, vendégelje meg legnagyobb ellenségét, a falu legnagyobb bűnösét.
38. Amint az ember a gallérja mögé hányta a jóféle étkeket, egyszer csak elkiáltotta magát, hogy vége van, oda a szemevilága, oda a hallása. Megsiketült, megvakult.
39. Terka néni erre gyorsan előszedett egy csuprot a kosarából. Javasasszony főztje volt abban. Kínálta az embernek, hogy igya ki, attól jobban lesz. De az ember se látott, se hallott s véletlen kicsapta a szipirtó kezéből a csuprot.

40. Nekibúsulta magát nagyon a menyecske, hogy az úr így meglátogatta a férjét. De Terka néni annál boldogabb volt, s futott, hogy elújságotlja a nagy hírt.
41. Az ember elindult, hogy lefeküdjék a dikóra. De mivel se látott, se hallott, hát nekiment a sublódnak, feldöntötte, s a tetejéről a drága befőttek mind a földre potyogtak.
42. Ejnye már — dörmögte az ember —, úgylátszik nem jó helyen járok. Azzal megfordult, hogy kimegyen az ajtón — és a könyökével beverte az ablakot.
43. Ezalatt Terka néne nagy lihegve megérkezett a paphoz. Lélekszakadva mesélte a nagy újságot. Elmondta, hogy maga is támogatni akarta egy kicsit az úr munkáját, vitt egy kevés főzetet, de arra már nem volt szükség, az úr megsüketítette, megvakította az embert. A pap hitte is, nem is a csodát. Azt mondta, ki kellene próbálni, csakugyan elvette-é az úr az ember látását, hallását.
44. A pap heverőjét medvebőr-takaró borította. Terka néni azt mondta, hogy a medvebőr éppen alkalmas lesz a próbára. Tudnivaló ugyanis, hogy az embert egyszer megtépázta egy mackó az erdőn. Azóta nem állhatja a medvének még a szagát sem.
45. Magukkal vitték a medvebőrt. A pap a pitvarban magára öltötte a takarót, úgy ment be a szobába . . . Úgy vélték, hogy ha az ember még a medvét se látja, hallja, akkor ugyancsak megvakult, megsüketült. Akkor aztán szemesnek áll a világ.
46. Bement a szobába, a medvebőrbe bújt a pap. A menyecske megriadt, sikoltozott, de az ember csak üldögélt a lócán, amint az egy süket, vak emberhez illik.
47. Odaállt nagybátran a medve az ember elé, illegette magát előtte, brummogott a fülébe, de a szegény süket, vak ember meg se moccant, csak tán a marka szorította kissé erősebben a görcsös botot.
48. Több se kellett a papnak. Neki a menyecskének, nyalni-falni kezdte, mint a medve a mézet. Az asszony taszigálta, de hasztalan.
49. Iszok egy korty vizet — mondta az ember s felállt, hogy megkeresse a vizeskannát. Egyszer csak felkiáltott: medveszagot érzek! Persze nemcsak érezte, de jól látta is a medvét.
50. Váratlanul megfordult az ember. Előrenyújtott botja belefűrődött a pap nagy, pohos hasába. Felkiáltott: itt van a medve! Most végzek vele.

51. Menekült volna a pap. Hanem az ember mindenütt a nyomában volt, csépelte, ahol érte. A pap ordított, ahogy a torkán kifért, de az ember tette magát, hogy se lát, se hall.
 52. Becsődültek a szomszédok az éktelen kiáltozásra. Meglátták a medvét. Karóra, fejszére, sodrófára, cséphadaróra kaptak s ahányan voltak, mind nekiestek a medvének, ütötték, verték, csépeltek istenesen.
 53. Berontott jajveszékelve Terka néni. Ráborult a papra, testével védelmezte. Így aztán kijutott néki is a csihi-puhiból.
 54. Azt kiáltozta Terka néne, hogy nem medve az, hanem pap, nem állat, hanem ember. S a szomszédok ámulva látták, hogy a medvének papfeje nő...
 55. Kibújt a pap a medvebőrből. Csupa kék-zöld volt a teste, csupa daganat a feje. Öklét rázta az emberek felé, antikrisztusoknak szította őket, Szodomának és Gomorának nevezte a falut s sziszegve elsántikált.
 56. A medve után a medvetáncoltatóra került a sor. Az ember irgalmatlanul elhegedülte Terka néni nótáját is. Kapott egyet a szentegyletért, egyet a papért, egyet a vakító imaért, egyet a javasasszony főztjéért. A többit számlálatlanul, a lelke üdvösségéért.
 57. Terka néni azt nézte csak, merre az ajtó. Nagy sivalkodva kifutott a világból. A menyecske meg térdrehullott az ember előtt. Kegyelemért esengett s hálát adott az úrnak, hogy visszaadta a férje hallását, látását.
 58. Felemelte az ember a menyecskét a földről. Nem feszület ő, hogy térdepeljenek előtte, még csak nem is Nepomuki Szent János. Ami pedig a látást, hallást illeti, nem volt őneki soha semmi baja, nem az úr vette el, nem az úr adta vissza. Ő maga eszelte ki a csodát, hogy megmutassa a menyecskének, mire csábította őt a pap, meg a szentszájú vénasszony.
 59. Köszönte a menyecske a leckét. S megfogadta, hogy ezentúl minden másképpen lesz. Hogy ezentúl az lesz előtte a szent, amit az ember mond.
- Amit ígért, meg is tartotta. Nem háborította őket soha többé se pap, se kegyes vénasszony, s tán még ma is boldogan élnek, ha meg nem haltak.

Vége

